

25. Benediktinerreglen

Uddrag af en klosterregel nedskrevet i 540'erne af den italienske munk og klostergrundlægger Benedikt fra Nursia. Igennem hele middelalderen var Benedikts regel normgivende for livet i hovedparten af de europæiske munke- og nonneklostre.

De forskellige typer munke

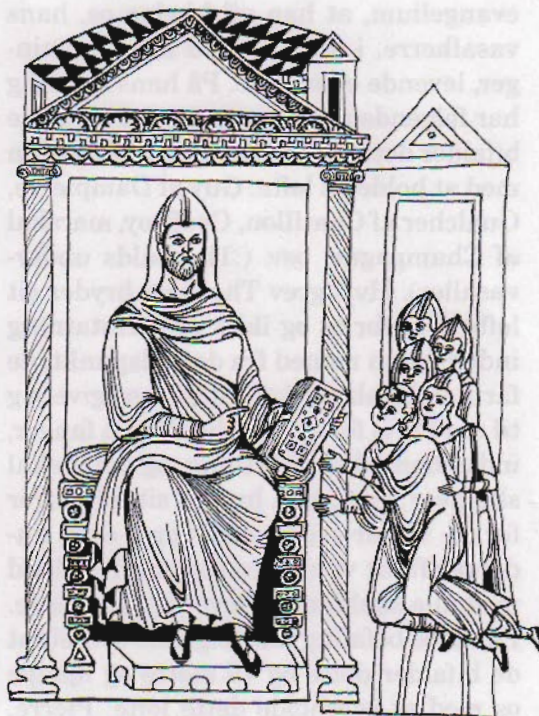
Der er som bekendt fire typer munke. Den første er koinobiterne, dvs. klosterbrødre, som gør tjeneste under en regel og en abbed (: klosterleder).

Den anden type er anakoreterne, dvs. eneboere. Det er munke, som ikke i omvendelsens første begejstring, men gennem en lang prøvetid i klosteret, og belært af de manges hjælp, har lært sig at kæmpe mod Djævelen. Veludrustede som de er, går de fra klosterbrødres rækker ud til eneboerens ensomme kamp, og uden opmuntring fra nogen anden er de med egne kræfter og Guds hjælp i stand til at kæmpe mod kødets og onde tankers laster.

Den tredje og ganske afskyelige type munke er sarabaiterne. Uden at have været prøvet ved nogen regel, der bygger på erfaring som læremester – ligesom guldet prøves i smelteovnen – er de bløde som bly. I alt, hvad de gør, tjener de stadig trofast denne verden og står som løgnere overfor Gud med deres tonsur (: den glatragede plet på munkenes isse, der symboliserer bodfærdighed). De lever to og to eller tre og tre, eller også

bor de enkeltvis uden hyrde, ikke i Herrens men i deres egen fold. Som lov har de deres egne ønsker og lyster; og helligt benævner de hvadsomhelst, de selv mener eller foretrækker, mens det, de ikke synes om, efter deres mening ikke er tilladt!

Endelig er der den fjerde type munke, som kaldes gyrovagerne. Hele livet

Den hellige Benedikt overrækker sin klosterregel til en gruppe af munke. Illustration i en version af Benediktinerreglen fra 1100-tallet.

vandrer de omkring fra egn til egn og opholder sig i forskellige klostre i tre til fire dage ad gangen. De flakker altid om, de er aldrig stedfaste men slaver af deres egne luner og ganens tillokkelser og er på alle måder værre end sarabaiterne.

Om alle disse munkes ynkværdige levevis er det bedre at tie end at tale. Lad os derfor lade disse ude af betragtning og med Herrens hjælp gå over til at give forskrifter for den bedste munketype, nemlig koinobiterne.(...)

Redskaberne til at gøre gode gerninger

For det første elske Gud Herren af hele sit hjerte og af hele sin sjæl og af hele sin styrke.

For det andet elske sin næste som sig selv.

Endvidere ikke begå drab, ikke bryde et ægteskab, ikke stjæle, ikke begære, ikke vidne falsk.

Ære alle mennesker, og ikke gøre mod en anden, hvad man ikke ønsker gjort mod sig selv.

Fornægte sig selv for at følge Kristus; tugte sin krop, ikke give sig hen til nydelse, elske fasten, hjælpe de fattige, give den nøgne klæder, besøge den syge, begrave den døde, hjælpe den nødlidende, trøste den sørgende.

Gøre sig fremmed for denne verdens gerninger. (...)

Frygte Dommens Dag, og skælve for Helvede.

Stræbe efter det evige liv med hele sin åndelige attrå; dagligt have den truende død for øje; altid give agt på sin livsførelse; vide med sikkerhed, at Gud ser én overalt; knuse onde tanker mod Kristus, ligeså snart de dukker op i hjertet, og

åbenbare dem for sin åndelige fader.

Vogte sin mund for onde eller uanstændige ord; ikke holde af at snakke meget; ikke tale tomme eller lattervækkende ord; ikke holde af for høj eller hæmningsløs latter.

Villigt lytte til de hellige læsninger; ofte hengive sig til bøn.

Dagligt med tårer og suk i bøn for Gud bekende de synder, man har begået; og for fremtiden undgå disse synder.

Ikke opfylde kødets lyster.

Det værksted, hvor vi omhyggeligt skal arbejde med alt dette, er klosterets klausur (: indelukke) og den trofaste forbliven i fællesskabet.

Om lydighed

Det første trin på ydmyghedens stige er lydighed uden tøven. Den kendetegner dem, for hvem intet er mere dyrebart end Kristus. På grund af den hellige tjeneste, de har aflagt løfte om, skal de, hvad enten det er af frygt for Helvede eller for det evige livs herligheds skyld, ikke vise nogen tøven, når de får en befaling fra den foresatte, men straks udføre den, som var det en befaling fra Gud. Om disse siger Herren: Ved rygten om mig adlyder de mig. Ligeledes siger han til lærerne: Den der hører jer, hører mig.

Derfor slipper disse munke umiddelbart deres eget og giver afkald på egen viljen; det, de har i hænderne, lægger de straks fra sig og det, de er i færd med, efterlader de ufuldført, og med foden styret af lydighed lader de gerning følge den foresattes ord. Med den fart, der ligger i gudsfrygten, væves som i ét nu de to handlinger sammen til en enhed, lærerens givne befaling og disciplens fuldførte gerning. (...)

Regler for optagelse af brødre

Kommer der nogen for at påbegynde livet som munk, skal han ikke uden videre få adgang, men som Apostlen siger: Prøv, om ånderne er af Gud.

Hvis den, der kommer, bliver ved med at banke på og efter fire eller fem dage tålmodigt synes at bære de ubehageligheder, han udsættes for, og de vanskeligheder, der er med at få adgang, og fastholder sin anmodning, skal han til-

stedes adgang og opholde sig i gæstecellen nogle dage.

Derefter skal han opholde sig i novicernes (: unge mennesker som er på prøve) afdeling, hvor de har undervisning, spiser og sover. Til at have opsyn med dem skal der vælges en ældre broder, der er velegnet til at vinde sjæle, og som omhyggeligt kan holde øje med dem.

Man skal undersøge, om han virkelig søger Gud, og om han viser iver for guds-

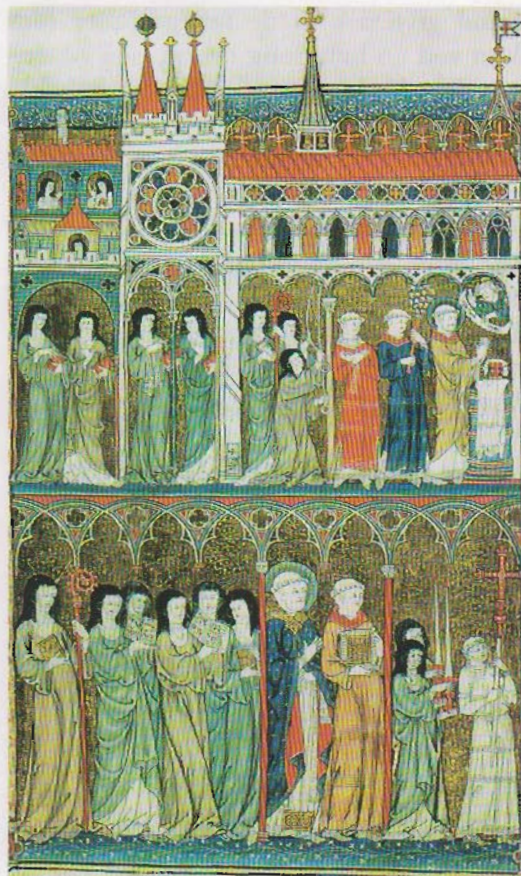

En novice aflægger klosterløfte og modtager sin munkekutte, samtidig befrier han sig fra denne verdens djævel. Bogmaleri fra middelalderen.

tjenesten, for lydighed og for prøvelser. Man skal på forhånd fortælle ham, hvor hård og stejl den vej er, som fører til Gud. Hvis han lover at være udholdende i sit forsæt, skal man efter to måneders forløb læse hele denne Regel op for ham, og man skal sige til ham: "Se, her er den lov, du vil gøre tjeneste under; hvis du vil overholde den, kan du indtræde, men kan du ikke, da gå frit herfra". Står han stadig fast, skal han føres tilbage til novicernes ovennævnte afdeling og påny prøves i al tålmodighed. Efter seks måneders forløb læses Reglen op for ham, så han kan vide, hvad han går ind til. Hvis han stadig står fast, skal denne Regel efter fire måneders forløb igen læses op for ham. Hvis han efter grundig overvejelse lover at overholde og efterkomme alt, hvad der pålægges ham, kan han da optages i klosterfællesskabet. Han ved, at Reglens lov fastsætter, at han fra den dag ikke har lov til at gå ud af klosteret eller trække sin hals ud af Reglens åg, som han under den lange overvejelsestid havde mulighed for enten at afvise eller påtage sig.

Når han optages, skal han overfor alle andre og overfor Gud og hans helgener i oratoriet (:bederummet) afgive løfte om sin stedfasthed, sin klosterlige livsførelse og om sin lydighed, så han kan vide, at han vil blive dømt af Ham, han spotter, hvis han handler anderledes.

Angående sit løfte skal han udfærdige et dokument med navnene på de helgener, hvis relikvier (: en legemsdel af en helgen eller andre genstande med tilknytning til en helgen) er i klosteret, og på den nuværende abbed. Dette dokument skal han skrive med egen hånd, eller han kan bede en anden om at skrive, hvis han ikke kan bogstaverne;

Benedikts regel gjaldt også i de fleste nonneklostre. Et ideelt kloster. Udsnit fra en illustration fra ca. 1300.

novicen sætter da sit mærke på det og læger det med egen hånd på alteret. Når det er anbragt, skal novicen selv istemme verset: Modtag mig, Herre, efter dit ord, så jeg må leve, gør ikke mit håb til skamme. Dette vers skal hele fællesskabet gentage tre gange og tilføje: Ære være Faderen. Derpå skal den nye broder kaste sig for de enkeltes fødder, for at de skal bede for ham, og han skal da fra denne dag regnes med til fællesskabet.

Ejer han noget, skal han enten på for-

hånd give det til de fattige, eller han kan ved en højtidelig overgivelse skænke det til klosteret uden at beholde noget til sig selv, da han jo ved, at han fra den dag ikke engang har ret til at råde over sit eget legeme. Altså skal man i oratoriet straks afklæde ham det tøj, han har haft på, og iføre ham klosterdragten. Det tøj, man tager af ham, skal lægges til forvaring i tøjdepotet, for at han, hvis han engang giver efter for Djævelens råd om at udtræde af klosteret – hvilket ikke må ske! – kan afklædes klosterdragten, førend han udstødes. Men sit dokument, som abbeden har taget fra alteret, skal han ikke få tilbage; det skal opbevares i klosteret.

Munk og nonne der tydeligvis ikke har overholdt løftet om colibat. Samtidigt bogmaleri

KAMPEN MELLEM KONGE- OG KIRKEMAGT

26. Pave Gregors diktat

Pavemagtens program ved investiturstridens begyndelse fremgår af Gregor 7.'s krav, "Dictatus Papae", fremsat i året 1075 – Her de vigtigste punkter.

1. At den romersk-katolske kirke er grundlagt af Gud alene.
2. At kun den romersk-katolske pave med rette kan kaldes universel.
3. At kun han kan afsætte og genindsætte biskopper.
4. At hans udsending ved et koncilium (:kirkemøde) er hævet over alle biskopper og kan afsige afsættelsesdom over dem, selv om han er af lavere rang.
6. At vi blandt andet ikke bør opholde os i det samme hus som dem, han har ekskommunikeret (:udelukket fra den romersk-katolske kirke).
9. At alle fyrster skal kysse pavens fødder.
10. At kun hans navn skal siges i kirkerne.
12. At det kan tillades ham at afsætte kejsere.
13. At det kan tillades ham at forflytte biskopper, hvis der er behov for det.
17. At intet kapitel og ingen bog skal anses for at være kanonisk (: retsgyldig) uden hans myndighed.
18. At en dom afsagt af ham ikke kan trækkes tilbage af andre, og at kun han kan trække den tilbage.
19. At han ikke kan dømmes af nogen.
20. At ingen skal turde at fordømme én,